

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi

Bahar GÜMRÜKÇÜ BİLGİCİ¹, Ümit DENİZ²

Özet

Araştırma, okul öncesi öğretmen adaylarının bazı demografik özelliklere göre mesleki kaygılarının incelendiği, ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Çalışma grubunu Kastamonu Üniversitesi'nde öğrenim gören 201 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmuştur. Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını belirleyebilmek için daha önce geliştirilen "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği" ile birlikte "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Ölçek toplam 9 faktör ve 60 maddeden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, kadın okul öncesi öğretmen adaylarının atanma merkezli kaygılarının, erkek okul öncesi öğretmen adaylarının ise görev merkezli kaygılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca, 18-19 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının daha büyük yaşlardaki (20+) okul öncesi öğretmen adaylarından düşük olduğu belirlenmiştir. Son olarak üniversite giriş sınavında bölümü öncelikli tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının diğer okul öncesi öğretmen adaylarına göre daha az mesleki kaygı taşıdıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aday Öğretmenler, Mesleki Kaygı, Kaygı

Abstract

This is a descriptive research which employed relational model to investigate occupational anxieties of preschool teacher candidates in terms of some demographic features. Research sample is constituted by 201 preschool teacher candidates who are studying Preschool Teaching at Kastamonu University. Occupational Anxieties Scale for the Preschool Teacher Candidates that was developed previously and Personal Information Form were used to find out occupational anxieties of preschool teacher candidates. The scale consists of 9 factors and 60 items. Research showed male preschool teacher candidates have more task-related anxieties than males while female candidates have more employment-related anxieties than females. Younger preschool teacher candidates (18 - 19) have less occupational anxiety than older candidates (20+). Also, the candidates who prioritized preschool teaching for studying among other programs have less occupational anxiety than the others.

Key Words: Candidate Teachers, Occupational Anxieties, Anxiety

GİRİŞ

Öğretmen, araştırmalar sonucu geliştirilen devletin eğitim politikasını uygulamaya koyan, uygulama sonuçları ile devletin eğitim politikasını etkileyen, eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalardan yararlanabilen, ancak aynı zamanda bu çalışmalara problem sağlayabilen kişidir (Sünbül, 2001, s.225). Öğretmen nitelikleri, alan hâkimiyeti, öğrenme-öğretme sürecini yönetebilme, öğrenci kişilik hizmetleri, kişisel ve mesleki özelliklerinden oluşmaktadır. Çağdaş bir öğretmenin sahip olduğu ve göstermesi gereken nitelikler kişisel ve mesleki niteliklerdir (Demirel, 2007, s.198-199).

Öğretmenlik toplumumuzda en garanti meslekler arasında görülmektedir, ancak son yıllarda öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri ve yüksekokulların sayısının hızla artması yığılmaların yaşanmasına neden olmaktadır. Bunun üzerine öğretmenlerin atamalarında olmazsa olmazlardan olan; Kamu Personeli Seçme Sınavı da getirilince bu okullardan mezun olmak öğretmenlik mesleğini yapmak için yeterli olmamaktadır. Bu da öğretmen adaylarında bir kaygı ortaya koymaktadır (Bozdam, 2008).

¹ Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu Meslek Yüksekokulu, bgbilgici@kastamonu.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, sea_edu2003@yahoo.com

Üniversite son sınıf öğrencileri yaşamlarının en önemli dönemlerinden birini yaşamaktadırlar. Mezun olmaları demek, iş hayatının ya da işsizlik hayatının başlangıcı demektir. İş seçimi, gerçek hayatta rolünü almasına ilişkin yaptığı planlar, yaşadığı arkadaşlıklar ve değişik sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak görülebilmektedir (Tümerdem, 2007).

Çocuklarla yoğun iletişimi ve dikkat göstermeyi gerektiren okul öncesi eğitiminde çalışan öğretmenler de sorunlar yaşayabilmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin, işlerinin doğası gereği, sınıflarındaki çocukların aileleriyle iletişimlerinin fazla olması, sınıflarındaki çocukların bedensel, zihinsel, sosyal gelişimiyle ve eğitimleriyle ilgileniyor olmaları, sınıflarında aralıksız eğitim sürdürmeleri ve sınıflarındaki çocuk sayılarının fazla olması gibi nedenlerle yoğun bir iş temposu yaşadıkları bilinmektedir (Deniz Kan, 2008, s.433). Bu yoğunluk ve olumsuz nedenlere bağlı olarak okul öncesi öğretmenleri kaygı durumu yaşayabilmektedir.

Bozdam (2008), Selçuk Üniversitesi'nde Eğitim Fakültesi ve Beden Eğitimi Spor Yüksekokuluna devam eden 400 öğretmen adayı üzerinde, öğretmen adaylarının mesleki kaygı durumlarını incelemiştir. Öğretmen adaylarının, genel olarak kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu, buna karşılık mesleki kaygı düzeylerinin yaş ve eğitim alanlarında önemli derecede arttığı sonucuna varılmıştır (Bozdam, 2008).

Ülkemizde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını ölçen birçok çalışma bulunmaktadır; fakat bu çalışmalardan çok azı okul öncesi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygılarını ölçmek için yapılmıştır. Alisinanoğlu, Kesicioğlu ve Ünal (2010), üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören 686 okul öncesi öğretmen adayının mesleki kaygı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının öğretim süreci ve kaygı düzeyleri arasında öğrenim gördükleri sınıf bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu araştırmalar göz önüne alındığında okul öncesi öğretmen adaylarının hayatlarında kaygı önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarını araştırmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, "okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygıları, demografik özelliklerine göre değişmekte midir?" sorusuna yanıt aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini incelemek amacı ile yapılan araştırma betimsel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2014 - 2015 eğitim öğretim yılında Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Anabilim Dalının A şubelerinde öğrenim görmekte olan 201 okul öncesi öğretmen adayından oluşmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanabilmesi için Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığından gerekli yasal izinler alınmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ve Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilen Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği temel alınarak geliştirilen "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Formlar araştırmacı rehberliğinde ve eşliğinde öğretmen adayları tarafından doldurulmuştur.

Veri Toplama Araçları

“Kişisel Bilgi Formu” ve “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” araştırmada kullanılan veri toplama araçlarıdır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan okul öncesi öğretmen adaylarının özelliklerini belirleyebilmek için toplam 12 sorudan oluşan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının özelliklerini belirleyebilmek için kullanılan Kişisel Bilgi Formunda; adayın cinsiyeti, yaşı, bu programı tercih sırası ve okul öncesi öğretmenliğini seçiminden memnuniyet durumu gibi sorular yer almıştır.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği

“Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” nin geliştirilmesinde konu ile ilgili literatürden yararlanılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek için madde havuzu oluşturulurken Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” temel alınmakla birlikte çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır (Saban, Korkmaz ve Akbaşı, 2004; Borich, 1996; Göle ve Temel, 2014; Fuller, 1969; Köknel, 2014; Cüceloğlu, 2004, Hart,1987; Reeves-Kazelskis ve King, 1994; Demirel, 2007).

Araştırmada okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini inceleyebilmek için Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği ilk aşamada 64 madde olarak geliştirilmiş, kapsam geçerliği için okul öncesi eğitimi alanında uzman 7 kişinin görüşüne başvurulmuştur. Kapsam geçerliği ölçme aracı içindeki maddelerin ölçmenin amaçlandığı konuları dengeli bir biçimde temsil etme derecesidir (Tavşancıl, 2014). Uzman görüşleri doğrultusunda ölçeğe 4 yeni madde daha eklenmiştir. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği toplam 68 madde ve 9 faktörden oluşmuştur. Her bir madde 5’li likert tipi ile derecelendirilmiştir. “Çok kaygılanıyorum” 5 puan, “Oldukça kaygılanıyorum” 4 puan, “Kısmen kaygılanıyorum” 3 puan, “Çok az kaygılanıyorum” 2 puan ve “Kaygılanmıyorum” 1 puan şeklinde derecelendirilmiştir. Puan yükseldikçe kaygı durumu artmaktadır.

68 maddeden oluşan Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeğinin, yapı geçerliğini araştırmak için ölçek Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalının B ve C şubelerinde öğrenim görmekte olan toplam 342 okul öncesi öğretmen adayına uygulanmıştır. Yapı geçerliği, ölçme aracının soyut bir olguyu ne derece doğru ölçebildiğini göstermektedir (Tavşancıl, 2014).

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda son halini alan ölçek 9 faktör ve topla 60 maddeden oluşmuştur. Faktörler, “Görev Merkezli Kaygı”, “Çocuk ve İletişim Merkezli Kaygı”, “Meslektaş Merkezli Kaygı”, “Atanma Merkezli Kaygı”, “Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı”, “Ebeveyn Merkezli Kaygı”, “Okul Yönetimi Merkezli Kaygı”, “Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı” ve “Uyum Merkezli Kaygı” olarak adlandırılmıştır.

Çalışma için ölçek belirlenirken ölçeğin güvenilir olması önemlidir. Ölçeğin iç tutarlılığı için en fazla kullanılan gösterge Cronbach Alfa katsayısıdır. Bu katsayı ,70’in üzerinde olmalıdır (Pallant, 2005).

Bir ölçeğin iki yarıya bölünmesi yöntemi ile elde edilen güvenilirlik katsayısı, “eşdeğer iki yarı güvenilirliği” olarak adlandırılır. Ölçeğin alt boyutları varsa her alt boyut kendi içinde bir bütün olarak kabul edilip, alt boyutlar için de yapılabilir ve ölçek güvenilirliğini saptama yöntemleri içinde en çok kullanılanıdır (Tavşancıl, 2014, s.27).

Tablo 1. Alfa ve Spearman Brown İki Yarı Test Güvenliği

Faktör	Alfa	İki Yarı Test Korelasyonu
Görev Merkezli Kaygı	0,930	0,880
Çocuk Merkezli Kaygı	0,940	0,906
Meslektaş Merkezli Kaygı	0,892	0,888
Atanma Merkezli Kaygı	0,893	0,832
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı	0,916	0,870
Ebeveyn Merkezli Kaygı	0,923	0,880
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı	0,843	0,780
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı	0,868	0,870
Uyum Merkezli Kaygı	0,910	0,914
Toplam Kaygı Puanı	0,970	0,841

Yukarıdaki tabloya göre Cronbach Alfa katsayıları ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu incelendiğinde Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeğinin güvenilirliği yeterli görülmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi SPSS 17.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Çalışma Grubunun demografik özelliklerini incelemek için frekans ve yüzde değerleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanların adayın cinsiyeti ve branştan memnuniyet durumuna göre değişiklik gösterip göstermediğine Mann - Whitney U testi kullanılarak bakılmıştır.

Adayların ölçekten aldıkları puanların adayın yaşı ve bölümü tercih sırasına göre değişiklik gösterip göstermediği Kruskal Wallis - H testi ile incelenmiştir. Anlamlı farklılık bulunan durumlarda, bu farkın hangi gruplar arasında olduğuna ise Mann - Whitney U testi aracılığı ile bakılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma verilerine göre okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı puanları cinsiyet, yaş, tercih sırası ve branştan memnuniyet durumuna göre karşılaştırılması tablolar ile sunulmuş ve tartışılmıştır.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	181	90,0
	Erkek	20	10,0
Yaş	18 - 19	88	43,8
	20 - 21	91	45,3
	22 ve üstü	22	10,9
Tercih sırası	İlk 1-5	121	60,2
	İlk 6-10	40	19,9
	İlk 11-15	24	11,9
	16 ve üstü	16	8,0
Branş memnuniyet durumu	Memnun	180	89,6
	Değil	21	10,4

Tablo 2’de okul öncesi öğretmen adaylarının demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir. Adayların, %90’nını kadın öğrencilerin oluşturduğu, %45,3’ünün 20-21 yaş aralığında, %60,2’lik bir çoğunluğunun okul öncesi öğretmenliği ilk beş sırada tercih ettiği ve %89,6 ile büyük bir çoğunluğunun bu branşı seçtiği için memnun olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Ölçeği Puanlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilks		
	İstatistik	S.D.	p	İstatistik	S.D.	p
Görev Merkezli	0,92	201	0,000	0,965	201	0,000
Çocuk Merkezli	0,150	201	0,000	0,907	201	0,000
Meslektaş Merkezli	0,119	201	0,000	0,939	201	0,000
Atanma Merkezli	0,110	201	0,000	0,948	201	0,000
Kişisel Gelişim Merkezli	0,113	201	0,000	0,951	201	0,000
Ebeveyn Merkezli	0,141	201	0,000	0,875	201	0,000
Okul Yönetimi Merkezli	0,088	201	0,001	0,971	201	0,000
Ekonomik/Sosyal Merkezli	0,078	201	0,005	0,980	201	0,006
Uyum Merkezli	0,131	201	0,000	0,934	201	0,000
Toplam Kaygı Puanı	0,085	201	0,001	0,950	201	0,000

Tablo 3’e göre Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği puanlarının normal dağılım göstermediği söylenebilir. Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Puanlarının Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Kaygı Boyutları	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	<i>U</i>	<i>p</i>
Cinsiyet					
Görev Merkezli Kaygı					
Kadın	181	97,96	17730,00	1259,00	0,026*
Erkek	20	128,55	2571,00		
Toplam	201				
Çocuk Merkezli Kaygı					
Kadın	181	99,27	17967,50	1496,50	0,204
Erkek	20	116,68	2333,50		
Toplam	201				
Meslektaş Merkezli Kaygı					
Kadın	181	101,65	18398,00	1693,00	0,635
Erkek	20	95,15	1903,00		
Toplam	201				
Atanma Merkezli Kaygı					
Kadın	181	104,90	18986,00	1105,00	0,004**
Erkek	20	65,75	1315,00		
Toplam	201				
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı					
Kadın	181	100,03	18106,00	1635,00	0,477
Erkek	20	109,75	2195,00		
Toplam	201				

Ebeveyn Merkezli Kaygı					
Kadın	181	99,51	18011,50	1540,50	0,274
Erkek	20	114,48	2289,50		
Toplam	201				
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı					
Kadın	181	99,79	18062,50	1591,50	0,375
Erkek	20	111,93	2238,50		
Toplam	201				
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı					
Kadın	181	103,19	18677,50	1413,50	0,107
Erkek	20	81,18	1623,50		
Toplam	201				
Uyum Merkezli Kaygı					
Kadın	181	102,20	18497,50	1593,50	0,377
Erkek	20	90,18	1803,50		
Toplam	201				
Toplam Mesleki Kaygı Puanı					
Kadın	181	100,23	18141,50	1670,50	0,572
Erkek	20	107,98	2159,50		
Toplam	201				

(* $p < ,05$; ** $p < ,01$)

Tablo 4'te okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre mesleki kaygı puanlarına ait Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde kadın ve erkek öğretmen adaylarının toplam kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($p > ,05$). Erkek öğretmen adaylarının Görev Merkezli Kaygı puanlarının sıra ortalaması 128,55 iken kadın öğretmen adaylarının Görev Merkezli Kaygı puanlarının sıra ortalaması 97,96 bulunmuştur. Puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($U = 1259,00$; $p < ,05$). Kadın öğrencilerin Atanma Merkezli Kaygı puanlarının sıra ortalaması 104,90 iken erkek öğrencilerin sıra ortalaması ise 65,75'dir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($U = 1105,00$; $p < ,01$). Dolayısıyla erkek okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeylerinin kadın okul öncesi öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu, atanma konusunda ise erkek okul öncesi öğretmen adaylarının kadın okul öncesi öğretmen adaylarından daha az kaygı duydukları söylenebilir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygı puanlarının görev merkezli ve atanma merkezli kaygı dışında diğer alt boyutlarda cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır. Bu sonuçlar okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyetinin görev ve atanma merkezli kaygı puanlarında etkili olduğu, çocuk, meslektaş, kişisel gelişim, ebeveyn, okul yönetimi, ekonomik/sosyal ve uyum merkezli kaygılarda etkili olmadığını göstermektedir.

Adıgüzelli (2015), Varol, Erbaş ve Ünlü (2014), Akgün ve Özgür (2014), Aydın ve Tekneci (2013), Sürücü (2012), Çubukçu ve Dönmez (2011), Akgün Gönen ve Aydın (2007), Taşgın (2006), Çakmak ve Hevedanlı (2005) öğretmen adaylarının kaygı düzeyi için cinsiyetin anlamlı bir değişken olduğunu belirtmişlerdir. Temiz (2011), Dilmaç (2010), Çağır ve Gürkan (2008), Bozdam (2008) ise öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Bu çalışmada da cinsiyet değişkeninin okul öncesi öğretmen adaylarının genel mesleki kaygı düzeyleri için anlamlı bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Sürücü (2012), Çubukçu ve Dönmez (2011), Taşgın'ın (2006) araştırmaları sonucunda kadın öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri

yüksek iken bu araştırmada erkek öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri yüksek bulunmuştur.

Kadın okul öncesi öğretmen adaylarının atanma merkezli kaygılarının yüksek olmasının sebebinin üniversite eğitimleri süresince derslerde daha aktif olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Cinsiyet değişkeninin okul öncesi öğretmen adaylarının genel mesleki kaygı düzeyleri için anlamlı bir değişken olmaması kadın ve erkek olmanın öğretmenlik mesleği için kaygı düzeyinde önemli bir faktör olmadığını düşündürmektedir.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Puanlarının Yaşa Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Kaygı Boyutları	<i>n</i>	Sıra Ortalaması	χ^2	S.D.	<i>p</i>	Mann-Whitney U Gruplar	<i>p</i>
Yaş							
Görev Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	96,96					
II) 20 - 21 yaş	91	104,98	0,852	2	0,653		
III) 22 ve üstü	22	100,70					
Toplam	201						
Çocuk Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	89,91					
II) 20 - 21 yaş	91	108,33	5,942	2	0,051		
III) 22 ve üstü	22	115,05					
Toplam	201						
Meslektaş Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	85,34					
II) 20 - 21 yaş	91	112,00	11,603	2	0,003**	I-II	0,002**
III) 22 ve üstü	22	118,16				I-III	0,020*
Toplam	201						
Atanma Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	91,72					
II) 20 - 21 yaş	91	105,86	4,817	2	0,090		
III) 22 ve üstü	22	118,02					
Toplam	201						
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	94,35					
II) 20 - 21 yaş	91	106,80	2,111	2	0,348		
III) 22 ve üstü	22	103,61					
Toplam	201						
Ebeveyn Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	88,98					
II) 20 - 21 yaş	91	106,80	8,003	2	0,018*	I-II	0,033*
III) 22 ve üstü	22	103,61				I-III	0,016*
Toplam	201						
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	95,35					
II) 20 - 21 yaş	91	104,40	1,626	2	0,444		
III) 22 ve üstü	22	109,57					
Toplam	201						
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı							

Uyum Merkezli Kaygı							
I) 18 - 19 yaş	88	88,92					
II) 20 - 21 yaş	91	109,29	6,953	2	0,031*	I-II	0,020*
III) 22 ve üstü	22	115,05					
Toplam	201						
Toplam Mesleki Kaygı Puanı							
I) 18 - 19 yaş	88	87,57					
II) 20 - 21 yaş	91	109,94	8,658	2	0,013*	I-II	0,010*
III) 22 ve üstü	22	117,73				I-III	0,032*
Toplam	201						

(* $p < ,05$; ** $p < ,01$)

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının yaşı ile toplam kaygı puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($\chi^2 = 8,658$; $p < ,05$). Bu ilişkinin kaynağını tespit etmek için yapılan Mann-Whitney U testine göre 18-19 yaş grubundaki adayların kaygı puanlarının (87,57) 20-21 yaş grubu (109,94) ve 22 ve üstü yaştaki adayların (117,73) kaygı puanlarından anlamlı olarak daha fazla olduğu saptanmıştır. Buna göre 18-19 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri diğer yaş gruplarının kaygı düzeyinden daha düşüktür.

Okul öncesi öğretmen adaylarının yaşa göre meslektaş merkezli kaygı düzeylerine bakıldığında, 18-19 yaş aralığındaki adayların 85,34 ile diğer yaş grubundakilerden daha düşük puana sahip oldukları tespit edilmiştir. Kruskal-Wallis H testine göre de bu fark anlamlıdır ($\chi^2 = 11,603$; $p < ,01$). Farkın kaynağını belirlemede kullanılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre 18-19 yaş aralığındaki öğretmen adaylarının meslektaş merkezli kaygı puanları ile 20-21 yaş aralığındaki öğretmen adaylarının ve 22 ve üstü yaş grubundaki öğretmen adaylarının meslektaş merkezli kaygı puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < ,05$). Buna göre 18-19 yaş aralığındaki okul öncesi öğretmen adaylarının meslektaş merkezli kaygı düzeyleri diğer iki gruba göre daha az bulunmuştur.

Ebeveyn merkezli kaygı puanları diğer alt boyutların çoğunluğunda olduğu gibi, 18-20 yaş grubunda en düşük (88,98), 22 ve üstü yaş grubunda ise en yüksek düzeydedir (103,61). Kruskal-Wallis H testine göre puanlar arasındaki fark anlamlıdır ($\chi^2 = 8,003$; $p < ,05$). Mann-Whitney U testine göre, 18-19 yaş grubunun farklılığı yarattığı belirlenmiştir. Bu sonuca göre yaş ile öğretmen adaylarının ebeveyn merkezli kaygıları arasında ilişki olduğu ve yaşı küçük olanların daha düşük kaygı düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

Ekonomik/sosyal merkezli kaygı puanları incelendiğinde en düşük kaygı düzeyi 18-19 yaş aralığındaki öğretmen adaylarının (88,92) iken en yüksek kaygı düzeyi 22 ve üstü yaş grubundaki okul öncesi öğretmen adaylarının (115,05) olduğu görülmektedir. Kruskal-Wallis H testine göre aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2 = 6,953$; $p < ,05$). Mann-Whitney U testine göre 18-19 yaş grubundaki okul öncesi öğretmen adaylarının Ekonomik/sosyal merkezli kaygı puanları ile 20-21 yaş grubundaki okul öncesi öğretmen adaylarının puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < ,05$). Buna göre yaş ile okul öncesi öğretmen adaylarının ekonomik/sosyal merkezli kaygıları arasında ilişki vardır ve yaşı büyük olan daha fazla kaygı düzeyine sahiptir.

Bu sonuçlara göre okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli, çocuk merkezli, atanma merkezli, kişisel gelişim merkezli, okul yönetimi merkezli ve uyum merkezli kaygıları ile yaşları arasında ilişki olmadığı söylenebilir. Diğer taraftan okul öncesi öğretmen

adaylarının meslektaş merkezli, ebeveyn merkezli, ekonomik/sosyal merkezli ve toplam kaygı puanları ile yaş arasında ilişki olduğu dikkat çekmektedir. Yaş ile ilişkili olan tüm bu alt boyutlarda farkı yaratan düşük kaygı düzeyi ile 18-19 yaş grubunda yer alan okul öncesi öğretmen adaylarıdır. Ayrıca tüm alt boyutlarda ve toplamda yaş arttıkça kaygı düzeyi de artmaktadır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının yaşları arttıkça bilgi birikimlerini aktarmaya, yani öğretmenliğe yaklaşmaları, okul öncesi öğretmenliğini meslek olarak yapmaya yaklaşmaları ve hayata dair planlamalar yapmalarının gerekliliğini hissetmelerinin kaygı düzeylerini artırdığı düşünülebilir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Puanlarının Bölümü Tercih Sırasına Göre Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Kaygı Boyutları	n	Sıra Ortalaması	χ^2	S.D.	P	Mann Whitney U Gruplar	p
Bölümü Tercih Sırası							
Görev Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	93,79					
II) 6 –10	40	109,31					
III) 11 – 15	24	100,40	8,357	3	0,039*	I-IV	0,008**
IV) 16 ve üstü	16	135,63				III-IV	0,047*
Toplam	201						
Çocuk Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	98,58					
II) 6 –10	40	105,00					
III) 11 – 15	24	88,35	5,065	3	0,167		
IV) 16 ve üstü	16	128,28					
Toplam	201						
Meslektaş Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	98,96					
II) 6 –10	40	98,26					
III) 11 – 15	24	94,31	5,507	3	0,138		
IV) 16 ve üstü	16	133,28					
Toplam	201						
Atanma Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	98,36					
II) 6 –10	40	97,21					
III) 11 – 15	24	111,56	2,103	3	0,551		
IV) 16 ve üstü	16	114,56					
Toplam	201						
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	95,06					
II) 6 –10	40	99,80					
III) 11 – 15	24	107,25	8,614	3	0,035*	I-IV	0,004**
IV) 16 ve üstü	16	139,53				II-IV	0,018*
Toplam	201						
Ebeveyn Merkezli Kaygı							
I) İlk 1 – 5	121	98,55					
II) 6 –10	40	100,96	1,713	3	0,634		
III) 11 – 15	24	101,63					

IV) 16 ve üstü	16	118,72						
Toplam	201							
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı								
I) İlk 1 - 5	121	93,81						
II) 6 -10	40	98,58						
III) 11 - 15	24	119,19	9,493	3	0,023*	I-IV	0,011*	
IV) 16 ve üstü	16	134,13				II-IV	0,018*	
Toplam	201							
Ekonomik/Sosyal Merkezli Kaygı								
I) İlk 1 - 5	121	97,98						
II) 6 -10	40	89,01						
III) 11 - 15	24	111,56	9,318	3	0,025*	I-IV	0,013*	
IV) 16 ve üstü	16	137,97				II-IV	0,003**	
Toplam	201							
Uyum Merkezli Kaygı								
I) İlk 1 - 5	121	99,29						
II) 6 -10	40	90,48						
III) 11 - 15	24	103,85	7,366	3	0,061			
IV) 16 ve üstü	16	135,97						
Toplam	201							
Toplam Mesleki Kaygı Puanı								
I) İlk 1 - 5	121	95,70						
II) 6 -10	40	100,23				I-IV	0,003**	
III) 11 - 15	24	101,96	8,799	3	0,032*	II-IV	0,025*	
IV) 16 ve üstü	16	141,56				III-IV	0,026*	
Toplam	201							

(* $p < ,05$; ** $p < ,01$)

Tablo 6 incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının bölümü tercih sırasının toplam kaygı puanı için anlamlı bir değişken olduğu görülmektedir. Kruskal-Wallis H testine göre aradaki ilişki anlamlıdır ($\chi^2 = 8,79$; $p < ,05$). Mann-Whitney U testine göre farkı yaratan grup, okul öncesi öğretmenliğini 16 ve üstü sırada tercih edenlerdir. Buna göre bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının toplam kaygı puanları, ilk beş sırada tercih edenlerden ($p < ,01$), 6-10 ve 11-15 sırada tercih edenlerden ($p < ,05$) daha fazladır. Dolayısıyla bölümü ilk sıralarda tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu söylenebilir.

Görev merkezli kaygı puanları incelendiğinde, Kruskal-Wallis H testine göre okul öncesi öğretmen adayları için bölümü tercih sırasının anlamlı bir değişken olduğu görülmektedir ($\chi^2 = 8,357$; $p < ,05$). Mann-Whitney U testine göre bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı puanları (135,63), bölümü ilk 5 sırada (93,79) ve 11-15 sırada tercih edenlerden (100,40) daha fazladır. Buna göre okul öncesi öğretmenliğini 16 ve üstü sırada tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri diğer adaylardan daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının bölümü tercih sırasına göre kişisel gelişim merkezli kaygı düzeylerine bakıldığında, bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden adayların 139,53 ile diğer adaylardan daha yüksek puana sahip oldukları tespit edilmiştir. Kruskal-Wallis H testine göre bu fark anlamlıdır ($\chi^2 = 8,614$; $p < ,05$). Test sonuçlarına göre; bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının kişisel gelişim merkezli kaygı puanları (139,53) ile 6-10 sırada (99,80) ve 11-15 sırada tercih eden okul öncesi öğretmen

adaylarının (107,25) kişisel gelişim merkezli kaygı puanları arasındaki fark anlamlıdır. Buna göre 16 ve üstü sırada bölümü tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının kişisel gelişim merkezli kaygı düzeyleri diğer iki gruba kıyasla daha fazladır.

Okul yönetimi merkezli kaygı puanları diğer alt boyutların çoğunluğunda olduğu gibi, bölümü ilk 5 sırada tercih eden adaylar için en düşük (93,81), 16 ve üstü sırada tercih edenlerde ise en yüksek düzeydedir (134,13). Kruskal-Wallis H testine göre puanlar arasındaki fark anlamlıdır ($\chi^2 = 9,493$; $p < ,05$). Kaynağı belirlemek için yapılan teste göre, 16 ve üstü sırada tercih eden adayların puanları (134,13) ile ilk 5 sırada tercih edenlerin (93,81) ve 6-10 sırada tercih edenlerin puanları (98,58) arasındaki fark anlamlıdır. Buna göre bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden adayların okul yönetimi merkezli kaygı düzeyleri ilk 5 sırada ve 11-15 sırada tercih edenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Ekonomik/sosyal merkezli kaygı puanları incelendiğinde en düşük kaygı düzeyinin bölümü 6-10 sırada tercih eden öğretmen adaylarının (89,01) iken en yüksek kaygı düzeyinin 16 ve üstü sırada tercih eden adayların (135,97) olduğu görülmektedir. Kruskal-Wallis H testine göre aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($\chi^2 = 9,318$; $p < ,05$). Bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden adayların ekonomik/sosyal merkezli kaygı puanları (137,97) ile ilk 5 sırada tercih eden adayların puanları arasında (97,98) ve 6-10 sırada tercih eden adayların puanları (89,01) arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Buna göre bölümü tercih sırası ile okul öncesi öğretmen adaylarının ekonomik/sosyal merkezli kaygıları arasında ilişki vardır ve bölümü 16 ve üstü sırada tercih edenler daha fazla kaygı düzeyine sahiptir.

Tüm bu sonuçlara göre okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk merkezli, meslektaş merkezli, atanma merkezli, ebeveyn merkezli ve uyum merkezli kaygıları ile adayların bölümü tercih sırası arasında ilişki olmadığı söylenebilir. Öte yandan, okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli, kişisel gelişim merkezli, okul yönetimi merkezli, ekonomik/sosyal merkezli ve toplam kaygı puanları ile adayların bölümü tercih sırası arasında ilişki olduğu görülmektedir. Tüm bu alt boyutlarda farkı yaratan grubun bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden okul öncesi öğretmen adayları olduğu görülmektedir. Alt boyutlar ve toplamda en yüksek kaygı düzeyine sahip olan grup, bölümü 16 ve üstü sırada tercih eden adaylardır. Ayrıca meslektaş merkezli, atanma merkezli, ekonomik/sosyal merkezli ve uyum merkezli kaygı alt boyutlarda bölümü 6-10 sırada tercih edenler, diğer alt boyutlarda ise bölümü ilk 5 sırada tercih edenlerin kaygı düzeyleri en düşüktür.

Sürücü (2012), Saracaloğlu, Kumral ve Kanmaz (2009), araştırmalarında bölümü tercih sırası öncelikli olan adayların mesleki kaygı düzeylerinin daha düşük olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada da bölümü öncelikli tercih eden okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenliğini yapmaya istekli okul öncesi öğretmen adaylarının bölümü ilk sıralarda tercih etmesi kaygı puanlarının düşük olmasının sebebi olarak düşünülebilir. İlk sıralarda bölümü tercih etmeleri bölümde okumaya istekli olduklarını göstermektedir. İstekli olmaları da kaygı puanlarının düşük çıkma sebebi olarak düşünülebilir.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Branştan Memnuniyet Durumuna göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Kaygı Boyutları Memnuniyet Durumu	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Görev Merkezli Kaygı					
Memnun	180	98,51	17732,00		
Memnun değil	21	122,33	2569,00	1442,00	0,076
Toplam	201				
Çocuk Merkezli Kaygı					
Memnun	180	97,97	17634,00		
Memnun değil	21	127,00	2667,00	1344,00	0,030*
Toplam	201				
Meslektaş Merkezli Kaygı					
Memnun	180	100,86	18155,00		
Memnun değil	21	102,19	2146,00	1865,00	0,921
Toplam	201				
Atanma Merkezli Kaygı					
Memnun	180	101,57	18282,00		
Memnun değil	21	96,14	2019,00	1788,00	0,684
Toplam	201				
Kişisel Gelişim Merkezli Kaygı					
Memnun	180	98,08	17654,50		
Memnun değil	21	126,02	2646,50	1364,50	0,037*
Toplam	201				
Ebeveyn Merkezli Kaygı					
Memnun	180	99,76	17956,50		
Memnun değil	21	111,64	2344,50	1666,50	0,374
Toplam	201				
Okul Yönetimi Merkezli Kaygı					
Memnun	180	98,64	17755,50		
Memnun değil	21	121,21	2545,50	1465,50	0,092
Toplam	201				
Ekonomik / Sosyal Merkezli Kaygı					
Memnun	180	100,43	18076,50		
Memnun değil	21	105,93	2224,50	1786,50	0,681
Toplam	201				
Uyum Merkezli Kaygı					
Memnun	180	98,53	17736,00		
Memnun değil	21	122,14	2565,00	1446,00	0,076
Toplam	201				
Toplam Kaygı Puanları					
Memnun	180	98,41	17713,50		
Memnun değil	21	123,21	2587,50	1423,50	0,064
Toplam	201				

(p < ,05)

Tablo 7 incelendiğinde Okul öncesi öğretmen adaylarının toplam kaygı puanları ile bölümü seçmiş olmalarından memnun olma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Çocuk merkezli kaygı puanları incelendiğinde Mann-Whitney U testine göre bölümü seçtiği için memnun olan adaylar ile memnun olmayan adayların puanları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($U = 1344,00$; $p < ,05$). Buna göre bölümü seçtiği için memnun olmayan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk merkezli kaygı düzeyleri (127,00), bölümü seçtiği için memnun olan okul öncesi öğretmen adaylarına göre (97,97) daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının kişisel gelişim merkezli kaygı puanları ile bölüm seçiminden memnun olma durumu arasında Mann-Whitney U testine göre anlamlı bir fark göze çarpmaktadır ($U = 1364,50$; $p<,05$). Bölümü okul öncesi öğretmenliğini seçtiği için memnun olan adayların kişisel gelişim merkezli kaygı düzeyleri memnun olmayanlara göre daha düşüktür.

Yukarıdaki sonuçların ışığı altında bölüm seçiminden memnun olma durumu ile görev merkezli, meslektaş merkezli, atanma merkezli, ebeveyn merkezli, okul yönetimi merkezli, ekonomik/sosyal merkezli, uyum merkezli ve toplam kaygılar arasında ilişki bulunmamaktadır. Diğer taraftan bölüm seçiminden memnun olma durumu ile çocuk merkezli ve kişisel gelişim merkezli kaygılar arasında ilişki vardır. Atanma merkezli kaygı haricindeki diğer tüm alt boyutlar ve toplamda okul öncesi öğretmenliğini seçtiği için memnun olan okul öncesi öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin memnun olmayan okul öncesi öğretmen adaylarına göre daha düşük olduğu söylenebilir.

Sürücü (2012), araştırmasında bölümü okumaktan memnun olan öğretmen adaylarının öğrenci merkezli kaygı düzeylerinin memnun olmayan öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğunu fakat görev merkezli ve ben merkezli kaygı düzeyleri ile bölümden memnun olma durumları arasında ilişki olmadığını belirtmiştir. Bu çalışmada da okul öncesi öğretmen adaylarının okul öncesi öğretmenliği bölümünü okumaktan memnuniyet durumları ile sadece çocuk merkezli ve kişisel gelişim merkezli kaygı düzeyleri arasında ilişki bulunmuştur.

Okul öncesi öğretmenliği bölümünü seçtiği için memnun olan adayların çocuk merkezli ve kişisel gelişim merkezli kaygılarının memnun olmayan adaylardan yüksek olmasının sebebi, okul öncesi öğretmenliğinin gerekliliklerini yerine getirecek olma hususunu ve kendilerini bu gerekliliklere göre yenileme konusunu önemsedikleri olarak söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının bazı değişkenlere göre incelemesi amacı ile Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda yapılan çalışmanın sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre görev merkezli ve atanma merkezli kaygı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak önemlidir. Erkek okul öncesi öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı puanları kadın okul öncesi öğretmen adaylarının puanlarından daha yüksektir. Erkek okul öncesi öğretmen adayların atanma merkezli kaygı puanları ise kadın okul öncesi öğretmen adaylarının puanlarından daha düşük olarak saptanmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre çocuk, meslektaş, kişisel gelişim, ebeveyn, okul yönetimi, ekonomik/sosyal, uyum merkezli ve toplam mesleki kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

18-19 yaş grubundaki okul öncesi öğretmen adaylarının yaşları ile toplam kaygı puanları, meslektaş merkezli, ebeveyn merkezli, ekonomik/sosyal kaygı puanları arasında istatistiksel olarak fark tespit edilmiştir. En düşük kaygı puanına en küçük yaş grubu olan 18-19 yaş grubunun sahip olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmen adaylarının yaşlarına

göre görev, çocuk, atanma, kişisel gelişim, okul yönetimi ve uyum merkezli kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Okul öncesi öğretmenliği bölümünü tercih sırası ile toplam mesleki kaygı puanı, görev merkezli, ekonomik/sosyal merkezli kaygı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak önemlidir. Çocuk, meslektaş, atanma, ebeveyn ve uyum merkezli kaygı puanları arasındaki farklar ise istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Okul öncesi öğretmenliğini seçtiği için memnun olma durumuna göre öğretmen adaylarının çocuk merkezli kaygı puanları, kişisel gelişim merkezli kaygı puanları arasındaki fark istatistiksel olarak önemlidir. Mesleği seçtiği için memnun olan okul öncesi öğretmen adaylarının kişisel gelişim merkezli kaygı puanları memnun olmayanlara göre daha düşüktür. Okul öncesi öğretmenliğini seçtiği için memnun olma durumuna göre görev, meslektaş, atanma, ebeveyn, okul yönetimi, ekonomik/sosyal, uyum merkezli ve toplam kaygı puanları arasında ise anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Çalışmada elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, eğitim fakültelerinde, öğretmen adaylarının kaygıları dikkate alınarak kaygılarını azaltıcı çalışmalar yapılabilir. Ayrıca bu çalışma, Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmen Adayları ile sınırlıdır. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği, farklı üniversitelerin eğitim fakültelerinin okul öncesi öğretmen adaylarına uygulanabilir. Elde edilen verilere göre öğretmen adaylarına yönelik yapılacak eğitimler ve iyileştirmeler ülke genelinde tartışılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzelli, Y. (2015). Examination of occupational concern of pre-service teachers based on various variables in Turkey. *Educational Research and Reviews*, 10(4), 397-402.
- Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 283 – 299. 08.07.2014 tarihinde
- Akgün, F., & Özgür, H. (2014). Examination of the anxiety levels and attitudes of the information technology pre-service teachers towards the teaching profession/Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki kaygılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(5), 1206-1223.
- Alisinanoğlu, F., Kesicioğlu, A.S., & Ünal, E. (2010, Mayıs). *Okul öncesi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi*. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları II Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.
- Aydın, A., & Tekneci, E. (2013). Zihin engelliler öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 01-12.
- Bozdam, A. (2008). *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Cabı, E., & Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik mesleki kaygı ölçeği (MKÖ): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 85 – 96.
- Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve davranış (Psikolojinin temel kavramları)*. İstanbul: Remzi.
- Çağır, G., & Gürkan, U. (2008, Eylül). *Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. XVII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen-Edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), 115 – 127.
- Çubukçu, Z., & Dönmez, A. (2011). The examination of the professional anxiety levels of teacher candidates. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 7(1), 3 – 25.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretmen sanatı*. Ankara: Pegem.
- Dilmaç, O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 24, 49-65.
- Fuller, F.F. (1969). Concerns of teachers: a development conceptualization. *American Educational Research Journal*. 6(2), 207 – 226.
- Göle, M.O. (2014). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Nitelikli Bir Okul Öncesi Eğitim Programında Bulunması Gereken Özelliklere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hart, N.I. (1987). Student teacher's anxieties: four measured factors and their relationships to pupil disruption in class. *Educational Research*. 29(1), 12 – 18.
- Kan Deniz, Ü. (2008). Bir grup okul öncesi öğretmeninde tükenmişlik durumunun incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2), 431 – 438.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler* (28. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Köknel, Ö. (2014). *Kaygıdan korkuya*. İstanbul: Remzi.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual*. McGraw-Hill Education (UK).
- Reeves – Kazelskis, C., & King, D.A. (Kasım, 1994). *Teaching Concerns of Preservice Teachers*. 23. Mid-South Educational Research Association Konferansında sunulmuş bildiri.
- Saban, A., Korkmaz, İ., & Akbaşı, S. (2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 17, 198-209.

- Saracođlu, A.S., Kumral, O., & Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 38 - 54.
- Sünbül, A.M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik. Özcan Demirel, & Zeki Kaya (Eds.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* içinde (s. 223 - 254). Ankara: Pegem.
- Sürücü, F. (2012). *Matematik öğretmen adaylarının gelecek kaygıları*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Taşđın, Ö. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679 - 686.
- Tavşancıl, E. (2014). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. *Nobel Yayın Dağıtım*, Ankara.
- Temiz, E. (2011). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin cinsiyet ve alan değişkenleri açısından incelenmesi. *NWSA: Fine Arts*, 6(2), 303-310.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen - Edebiyat Fakültesi Kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 36 - 45.
- Varol, Y. K., Erbaş, M. K., & Ünlü, H. (2014). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarını Yordama Gücü. *Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (12) 2, 113-123.

Investigation of Occupational Anxieties of Preschool Teacher Candidates In Terms Of Some Demographic Features

Bahar GÜMRÜKÇÜ BİLGİCİ, Ümit DENİZ

Summary

INTRODUCTION

The personality and mental health of teachers are very important as they are reflected in the ways in which the students behave. Many studies on occupational anxiety of teacher candidates were conducted over years. The most frequently reported anxieties are about controlling the class and motivating pupils. The main purpose of this study is to investigate the occupational anxieties of preschool teacher candidates. This study tries to answer the following questions:

- Is there any impact of gender on the occupational anxieties of preschool teacher candidates?
- Is there any impact of age on the occupational anxieties of preschool teacher candidates?
- Is there any impact of preference of Preschool Teaching program on the occupational anxieties of preschool teacher candidates?
- Is there any impact of satisfaction with their preference of undergraduate program on the occupational anxieties of preschool teacher candidates?

METHOD

This is a descriptive research in which relational model is used to investigate the occupational anxieties of preschool teacher candidates. Research sample is constituted by 201 preschool teacher candidates who are studying at Kastamonu University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Division of Preschool Teaching. Occupational Anxiety Scale for the Preschool Teacher Candidates which was developed previously and Personal Information Form were used to collect data. The scale consists of 9 factors and 60 items. These 9 factors were named as task-related anxieties, pupil-related anxieties, colleague-related anxieties, employment-related anxieties, personal evolution-related anxieties, parent-related anxieties, school management-related anxieties, economic/social anxieties and adaption-related anxieties. The data was analyzed using descriptive analysis methods.

FINDINGS

According to data, male preschool teacher candidates have more task-related anxieties than males while female candidates have more employment-related anxieties than females. The candidates between 18-19 years old have more colleague-related anxieties, parent-related anxieties and total anxieties than other ages and these candidates have more economic/social anxieties than the candidates who are 20-21 years old. The preschool teacher candidates who had the preschool program on their university program selection list at 16th place or higher have more task-related anxieties, personal evolution-related anxieties, school management-related anxieties, economic/social anxieties and total anxieties than those who prioritized it more. Finally, the candidates who are satisfied with their preference for the preschool program have less pupil-related anxieties and personal evolution-related anxieties than the others.

SUGGESTIONS

In consideration of the occupational anxieties of preschool teacher candidates, some studies which could reduce these can be carried out. This study was limited to teacher candidates from Kastamonu University. Applying the Occupational Anxiety Scale for the Preschool Teacher Candidates to preschool teacher candidates from several universities could provide a wider account of the issue. Improvements for teacher candidates can be discussed throughout the country according to the data which will be obtained.